

ORIZONTURI

Revistă a Societății Culturale a Elevilor și
Profesorilor din Liceul "Mihai Eminescu" Bacău
Serie nouă. Nr.12 (15). Aprilie 2008

NOI

Fondator: George Bacovia – 1915

Pagini de antologie

SCRISOAREA II (REȚETĂ)

April, 1838.

Una din cele mai mari supărări a traiului din provincie este curiozitatea care un iașan deșteaptă, când, din nenorocire, vro nevoie îl silește a ieși în ținut. Abia apucă a se coborî din trăsură, și gloata curioșilor încungiură pre postilion.

- Cu cine ai venit?
- Cu-n boier. (Pentru postilion tot ce nu e țaran este boier.)
- Cum îl cheamă ?
- Nu știu.
- De unde vine ?
- De la posta din urmă. Și rîzînd că l-a pîcîlit, postilionul lasă pre curios să caute pre alții, ca să-i deie mai lămurit răspuns.

În vremea aceasta, locuitorul capitalei se culcă și doarme fără să știe ce revoluție a făcut venirea lui. Dar târgul ferbe până seara, când toți provincialii se adună și se așează la preferanț. Nu e vorbă decât de noul-venit; șoșotesc, vorbesc, născocesc, alcătuiesc.

- Oare însurat e ? - Tănăr e ? - Bătrîn e ? - Ce caută ? - Ce vrea ? - La ce-a venit ? - Știe franțozește ? - Cum îl cheamă ? - Ce familie ? - A să șeadă aici ? - Știe contrădanțul cel nou ? și... și... Îi vine cuiva, auzindu-i, să crăpe de necaz.

Mai dăunăzi vorbeam c-un june prieten de astă supărăcioasă boală de ținut, ce asuprește pre bieții iașeni.

- Eu am aflat o rețetă, îmi răspunse, cu care am scapat. Am avut trebuință, sînt acum vro trei luni, să mă duc până la târgul...Cum am ajuns, a doua zi am dat un prînz mare, la care am invitat pre toți magnații târgului, mari, mijlocii și mici; barbați, femei, babe, fete ș.a.

S-au cam mirat de astă poftă, dar au venit cu toții. Am mâncat, am băut, și, când am văzut că erau gata a se duce, i-am rugat să mai îngăduie puțin, și, suindu-mă în picioare pe un scaun, le-am făcut acest cuvînt:

„Boieri, cucoane și cuconițe !

Eu sînt de la Iași ;

Șed în casă cu chirie în mahalaua Păcurarii.

Trăiesc din venitul unii moșioare ce am.

Mă numesc B. B.

Am veni aici ca să scap de tina și de pulberea Iașilor, și o să șed vro lună.

Sînt trei ani de când a murit tatăl meu, și șapte de când a murit maică-mea.

Am o soră măritată în Bucovina, care trăiește foarte bine cu bărbatu-său ce ține moșii cu anul, și are velniță cu mașină, și un unchi la București, care șede pe Podul Mogoșoaiei n. 751.



Sînt holtei, și n-am gând să mă-nsor.

După slujbă nu împlu.

Nu-mi bat capul de politică, și n-am nicio opinie. Nu sînt nici bun, nici rău. La biserică merg rar. Nici fac, nici primesc vizite. Vorbesc puțin. Nu știu nici mazurcă, nici valț. Nu joc nici stos, nici vist, nici preferanț.

Obicinuiesc a mă culca la șapte și a mă scula la unsprezece ceasuri.

Mă bărbieresc de trei ori pe săptămână.

Iarna port peptar de flanelă și galoși blăniți.

Am două frace, trei surtuțe și patru părechi pantaloni.

Boieri, cucoane și cuconițe !

Vă rog să nu bănuți că vi le spun aceste, fiind chiar în interesul domniilor-voastre ca să nu vă mai osteniți a le afla. - Mă închin cu plecăciune !"

Ideea acestui june pîrîndu-mi originală și nimerită, o împărtășesc d-tale, ca una ce poate să-ți slujească și pe acolo.

Adio !

C.Negruzzi, *Albina românească*, nr. 73, 14 septembrie 1839, pp. 299-300.

Din preocupările noastre

Biruit-au gândul să vestim lumii în aceste rânduri că ne îndeletnicim aici, la Grupul Școlar „Mihai Eminescu”, și cu lucruri mult folositoare sufletului.

Departe de a fi un mijloc prin care cutez a-mi măsura puterile cu Miron Costin, acest demers informativ, dar și evocator, totodată, mi-a întărit din nou convingerea că a voi și a acționa înseamnă a fi liber. A fi liber înseamnă a fi singur stăpân pe ceea ce faci sau pe ceea ce nu faci. Am ales **să facem** și să luptăm, cu mijloace specifice, împotriva violenței ce ne înconjoară, să condamnăm ce ne deranjează, să echilibrăm balanța acestei vieți arătând oamenilor nu doar ce e rău, ci și ce e frumos.

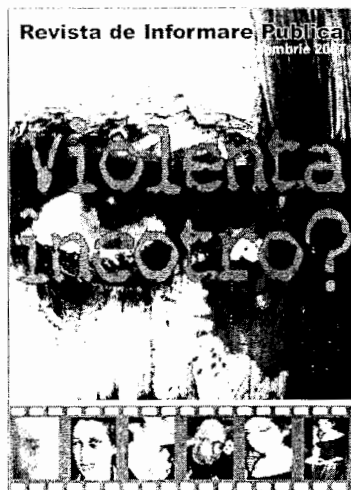
Prin finanțarea Primăriei Municipiului Bacău, am derulat în primul semestru al acestui an școlar două proiecte educative **Violența-varianta celor slabi și Artă versus kitsch**. Le-am folosit ca mijloace și instrumente didactice de a modela sufletele celor tineri și de a încerca să atingem resorturile lor intime prin probleme cu adevărat grăitoare pentru lumea în care trăim - violența, arta și kitschul.

Concepute de către doamnele

profesoare Mihaela Ciobanu, Roxana Roșu și Mihaela Dughiri, proiectele și-au găsit aplicabilitate printr-o gamă largă de activități la care ne-am bucurat de Aportul profesorilor colaboratori. Ne-au ajutat în simpoziioanele „Violența asupra copilului nenăscut”, „Violența fizică”, „Violența verbală” profesorii Silvia Chesaru, Loredana Cernat, Oana Sântoader, Roxana Țâmpu, Constantina Hulea. Față de proiectele derulate în anii școlari anteriori, elevii au fost mult mai antrenați prin concursul de materiale video pe tema violenței „Departe de lumea dezlănțuită” coordonat de

profesoarele Roxana Roșu și Paula Petrea în care s-au implicat elevi ai claselor a XI-a B, C, E, prin dezbaterile „Bătaia este ruptă din rai” ai cărei protagoniști au fost elevii clasei a X-a A, îndrumați de profesoarele Luminița Costraș și Maria Lupașcu și prin editarea revistei „Violența Încotro?” de către elevii Walter Babiaș și Vlad

Gicoveanu (a XI-a C). Prin imagini ale vieții intrauterine și ale diferitelor stadii de dezvoltare ale fătului pe parcursul celor nouă luni de sarcină, prin discuții axate pe tipologii ale violenței fizice și, mai ales, pe violența în școală



ORIZONTURI NOI - revistă a Societății Culturale a Elevilor și Profesorilor din Liceul „Mihai Eminescu” Bacău

Colectivul de redacție:

Profesor coordonator: Silvia Chesaru

Tehnoredactare: prof. Gabriela Trofin

Colaborator: Cristian Filioreanu

Grafică: Alin Bucșă - 9 E

Răzvan Tomozei -12 C

ISSN 1582-7089

Comitetul de conducere:

Director: prof. Mihaela Dughiri

Director adj.: prof. Gabriela Toma

www.meb.ro

(Principalul obiectiv al proiectului nostru), prin prezentarea modelului ecologic împotriva violenței echipa proiectului a vizat dezvoltarea unei atitudini de combatere a acestui fenomen nociv.

Celălalt proiect menționat- **Artă versus kitsch**- a constat în redactarea unei revistei ce a avut în vedere îndeosebi evenimente petrecute în anul 1907, incluzând aniversarea a 100 de ani de la nașterea sau comemorarea a 100 de ani de la moartea unei personalități. Am căutat să acoperim domenii cât mai diverse, mergând de la literatură, trecând prin pictură, sculptură, muzică și ajungând la religie. De ce am ales însă o formulă aparent mai puțin pragmatică decât în cazul celui dintâi proiect educativ menționat?

Tudor Arghezi spunea în „ **Scrisoare cu tibișir**” că „ un cuvânt se moștenește ca bătaia inimii și ca sângele. Un cuvânt cântărește un miligram și alt cuvânt poate cântări greutatea muntelui răsturnat din temelie și îneacă în patru silabe. Cuvinte fulgi, cuvinte aer, cuvinte metal. Cuvinte întunecate ca grotile și cuvinte limpezi ca izvoarele pornite din ele. Într-un cuvânt se face ziuă și alte cuvinte amurgesc. Cuvintele scapără ca pietrele sau sunt moi ca melcii. Ele te asaltează ca viespile sau te liniștesc ca răcoarea; te otrăvesc ca bureții sau te adapă cu roua trandafirie. Toate cuvintele însă lăsate în voia singurătății sunt ca niște timbre uzate.



Când vine cântărețul, povestitorul sau apostolul, cuvintele tremură ca păsările îndragostite la ivirea liniștitelor dimineți; ele cântă, vorbesc sau amenință și blestemă”. Nu am fost apostoli, ci cântăreți și povestitori și au tremurat în mâinile noastre, sau cel puțin așa ne place să credem, atunci când am însuflețit viețile unor mari oameni de artă precum Mircea Eliade, Nicolae Grigorescu, Constantin Brâncuși, Wystan Hugh Auden, Pablo Picasso, Frida Kahlo, Gustav Mahler, Edvard Grieg, George Enescu. Am fost voit didactici, învățând despre artă și kitsch, sau biciuitori atunci când am vorbit despre kitschul cotidian și cel religios. Au fost sensibili la această inițiativă a noastră colegii Silvia Chesaru, Loredana Cernat, Ana Maria Andrioaie, Paula Petrea, Raluca Simon, Petrică Heisu și Gabriela Trofin, cea care a făcut posibilă îngemănarea atotputerniciei cuvintelor cu dimensiunea acțională a imaginii, nu doar prin tehnoredactarea revistei, ci și prin îndrumarea elevilor Gabriel Solomon și Roxana Ouatu (a XII-a C), cei care au realizat copertile revistei.

Plusurile, dar mai ales minusurile activităților noastre, vor fi de semnalat. Important este că în tot ce am făcut am avut drept deviză gândul lui Friedrich Nietzsche care era de părere că viața înseamnă a transforma constant în lumină și în flacără tot ceea ce suntem și tot ce întâlnim.

Prof. Roxana Roșu

ORIZONTURI NOI

Costache Negruzzi

- dublă omagiere -

Anul 2008 cuprinde în sine două evenimente-reper care îl privesc pe Costache Negruzzi și anume 200 de ani de la naștere și 140 de la trecerea în lumea veșnică. Acesta e motivul pentru care prin rândurile ce urmează am intenționat să aduc în atenția cititorilor câteva dintre informațiile mai importante despre **primul scriitor modern din Moldova**.

Costache Negruzzi, fiul boiernașului Dinu Negruț și al Sofiei Hermeziu, s-a născut în 1808 la Trifeștii Vechi, în ținutul Iașiului. A crescut într-o atmosferă cărturărească cu temeinice lecturi de greacă veche, de neogreacă și de franceză clasică. După o experiență nereușită cu dascălul Enache Alboteanu de la Seminarul Socola, învață singur românește folosind *Istoria pentru începutul românilor în Dacia* a lui Petru Maior. Cu limba rusă se familiarizează în cursul anilor 1821 – 1823 când, fugăr cu familia peste Prut din cauza Eteriei, face cunoștință (la Chișinău) cu poetul Alexandru Pușkin, despre care își amintește că îl trata cu atenție și prietenie.

Lipsit de studii înalte, dar cu o cultură care „*fără a fi vastă, e foarte solidă*” după aprecierea lui George Călinescu, Negruzzi urcă încet treptele ierarhiei administrative până la cele mai înalte funcții. Nu este un spirit revoluționar dar are un deosebit simț al noului, fiind un realizator practic al ideilor culturale și literare din epocă. Va căuta să răspundă, punct cu punct, marilor deziderate ale vremii, fie în aprigile dispute lingvistice din epocă fie, mai ales, în spiritul Daciei literare al cărei exponent de seamă va deveni. La atitudine împotriva exagerărilor și face, cu bun simț, propuneri privitoare la unificarea limbii

literare, la simplificarea ortografiei, la scrierea fonetică. Se află alături de cei care doresc un teatru național și când, în 1840, se constituie direcția colectivă a Teatrului Național din Iași, figurează în conducere împreună cu V. Alecsandri și M. Kogălniceanu, luptând timp de două stagioni ca și trupa românească să se afirme iar pentru înjgheburăa unui repertoriu traduce și localizează piese în limba română precum „*Muza de la Burdujeni*”, „*Cârlanii*”. Preocupat de folclor, Costache Negruzzi publică în Dacia literară lucrarea *Cântece populare a Moldaviei*, una dintre primele încercări de explicare a specificului creației folclorice românești.

Dar activitatea sa culturală și obștească este cu mult depășită de valoarea operei sale literare căci, mai presus de orice însă, Negruzzi scrie. Scrie în toate genurile publicându-și lucrările în revistele și ziarele din Iași, București și Brașov, fiind legat îndeosebi de revistele de prestigiu și atitudine progresistă ca Dacia literară (1840), Propășirea (1844), România literară (1855). În anul 1857 își adună în volum, selectând cu simț critic principalele sale lucrări literare și intitulându-le, cu oarecare cochetărie, *Păcatele tinereților*. Lucrările sunt ordonate în patru cicluri.

Ciclul *Amintiri de junețe* cuprinde o proză memorialistică, *Cum am învățat românește*, nuvelele romantice: *Zoe*, *O alergare de cai*, *Au mai pățit-o și alții* și povestirea *Toderică*.

În ciclul *Fragmente istorice*, punctul de rezistență al volumului, sunt cuprinse poemul epic *Aprodul Purice* (fragment din proiectata epopee *Ștefaniada*), nuvela *Alexandru Lăpușneanu* și două povestiri

istorice: *Sobieski și românii și Regele Poloniei și Domnul Moldovei*.

Neghină și pălămidă, al treilea ciclu, grupează versuri traduse și originale, ca și teatru. Conștient de valoarea literară mai scăzută a acestor lucrări, le dă, cu ironie, titlul de mai sus.

O valoare literară deosebită are ciclul intitulat *Negru pe Alb (Scrisori la un prietin)* Contribuția fundamentală a lui Negruzzi rămâne proza, în care a făcut operă durabilă, de pionierat. Prin cele treizeci de scrisori din *Negru pe Alb* el introduce în literatura noastră scrisoarea literară în proză. Acestea cuprind un adevărat mozaic de teme: amintiri, note de călătorie, probleme de istorie, de arheologie, dar și de strictă actualitate precum: portrete, impresii, scene și moravuri sociale. Constatăm că autorul își manifestă preferința pentru „fiziologiile epocii” prin prezentarea de portrete și tablouri de moravuri, de tipuri și colectivități sociale, zugrăvite în manieră balzaciană. Cu *Alexandru Lăpușneanul*, piesa de rezistență a *Fragmentelor istorice*, marcăm marea creație prin nuvela care aduce un conflict intens dezvoltat într-o impetuoasă progresiune, cu explozii violente de patimi, revărsate în bălți de sânge, și o înțelegere adâncă a sensului istoriei. Ea rămâne până azi un neîntrecut tablou de epocă în care Negruzzi a făcut să trăiască monștrii dezvelind, sub marea de pasiuni dezlănțuite, mersul înainte al istoriei. V.Alecsandri o apreciază încă de la apariție (1840) drept un „cap de operă de stil energic și de pictură dramatică”. Liviu Leonte afirmă că Negruzzi „cu *Scrisorile* sale aduce un început, iar cu *Alexandru Lăpușneanul*, un început și o culme”. G.Călinescu universalizează această nuvelă când în *Istoria literaturii române de la începuturi până în prezent* spune că „nuvela *Alexandru Lăpușneanul* (...) ar fi devenit o scriere celebră ca și *Hamlet*, dacă literatura română ar fi avut în ajutor prestigiul unei limbi universale” și că „

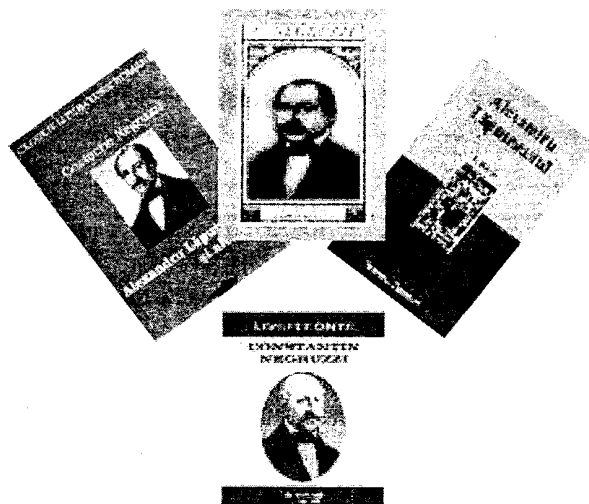
nu se poate închipui o mai perfectă sinteză de gesturi patetice adânci, cuvinte memorabile, de observație psihologică acută, de atitudini romantice și intuiție realistă...”.

În ciuda opiniilor care circulă azi răsturnând valorile, poate de dragul de a spune altceva sau altfel decât s-a spus, *Alexandru Lăpușneanul* rămâne capul de serie al nuvelei istorice românești, până azi cea mai reușită, adevărat model al speciei.

La 24 august 1848 Negruzzi moare la Iași dar este înmormântat la Trifeștii Vechi, unde își clădise o biserică ornată cu o inscripție în versuri în care vorbește despre acceptarea resemnată a sorții ce-l poartă pe om prin cele patru etape: nașterea, botezul, căsătoria și moartea.

Fie și numai pentru cele prezentate, de fapt o succintă trecere în revistă a ceea ce a făcut pentru cultura română, să nu-l uităm pe Costache Negruzzi prin care literatura română trecuse pragul maturizării sale.

Prof. Silvia Chesaru



ORIZONTURI NOI

Libertatea - asumarea unui risc

Omul modern trăiește o dramă a "pieririi" fără să-și dea seama de unde vine pierirea. El aruncă vina pe crizele economice, sociale și politice și ignoră adevărata cauză: libertinajul moral, social și economic. Libertatea nu se identifică cu libertinajul și cu nebunia. Unii se bucură enorm și pun în practică cuvintele ieșite din gura lui Ivan Karamazov: „*Dacă nu există Dumnezeu totul este îngăduit*“. Dacă Dumnezeu nu există nu numai însul își poate face de cap ci chiar și natura și întreg universul nu mai are nici o îndatorire față de om. Care dintre noi mai este în măsură într-o astfel de stare să mai afirme: „De ce nu ni se face dreptate?“ Argumentul lui Nietzsche, pe care îl găsim în manualele de filosofie studiate în liceu: „De la bun început credința însemnă jertfire; jertfire a întregii libertăți, a întregului orgoliu, ea este o subjugare, o autobatjocorire și o automutilare“ devine o concepție de căpătâi.

Într-o societate „care va să zică liberă“ totul este posibil : terfelirea valorilor, absurdul ridicat la nivel de cult, cu cât mai abstract cu atât mai profund. Urmările imediate se regăsesc în planul concret : omoruri, jafuri, violență, acestea din urmă neplăcute foarte când coboară din cărți, filme, videoclipuri direct în stradă (întrebați pe cei ce au curajul să fie pe străzi după ora zece seara).

Tipul modern cere lui Dumnezeu să nu se mai bage în viața lui uitând că Dumnezeu s-a întrupat pentru ca noi să fim tot atât de mult Dumnezei pe cât a fost El om. Un astfel de tip îl contrazice pe Hristos în toate valorile sale: Hristos are încredere în oameni, nu-i bănuitor nici o clipă; la șmecheri și la jigodii prima reacție este bănuiala. Hristos iartă ușor și pe deplin, șmecherul nu iartă, iar dacă o face, greu, în silă și cu țărâita. Hristos este atent și politicos, *prietene* îi spune lui Iuda, nici un cuvânt de rău față de *vânzător*. Ar fi prea mult să comparăm valorile tip – Hristos însă Mântuitorul manifestă două însușiri de mare senior medieval: libertate și încredere.

Dar libertatea se manifestă și la tipii moderni moderați care o secularizează transformând-o și aruncând cu ciocanul, după modelul nietzscheian, în scara valorilor și importanța virtuților creștine, re-creându-l pe Dumnezeu prin concepții noi legate de finalitatea lumii, modalitatea prin care omul se mântuiește, sincretism religios: adică și cu "Vie împărăția Ta, facă-se voia Ta" dar și "zațul profetic" al cafelei, și "mărturisesc un botez spre iertarea păcatelor" dar și cărțile de tarot atât de necesare unei bune călăuziri în viață, și părintele dar și vrăjitoarea, doar amândoi se roagă. Tipii moderni moderați își creează astfel de religii proprii, personalizate în funcție de preferințe, o religie comodă care să se încadreze în programul atât de încărcat pentru a-și mai putea face timp de rugăciunea comunitară atât de bine-plăcută lui Dumnezeu. Astfel milostenia, atunci când ea există este făcută prin intermediari iar iubirea de semeni este trecută prin filtrul iubirii de sine.

Nenorocire mare e aceea că veacuri de-a rândul și astăzi mai mult ca oricând chiar și unii de bună credință văd în creștinism o vagă naivitate bună pentru creduli și pentru cei pierduți cu firea. Ce spune Hristos: „*Fraților, nu fiți copii la minte ci la răutate copii iar la minte oameni mari*“ (I Cor. 14, 20). Dumnezeu îndeamnă la o libertate de acțiune ce are ca finalitate fericirea. *Tipul* nu mai luptă pentru Dumnezeu căci are rețeta pentru fericire făcând cărare spre traficantul de narcotice, oferindu-și și libertate și fericire. Creștinismul e dogmă, e mistică, e de toate, dar înainte de toate e mod de a trăi, o soluție, o rețetă a fericirii, dă pace, liniște, odihnă dar nu monotone și serbede ci pe calea aventurii, a acrobației, un trapez la mare înălțime fără plasă dedesubt: isihie jalonarea printre ispite spre Dumnezeu, comportându-ne ca adevărați „atleți către Hristos“.



Locașurile din Casa Tatălui sunt țintele ținând seama de ceea ce Nicolae Bălcescu spunea în Istoria românilor sub Mihai Viteazul: „Cine luptă pentru libertate se luptă pentru Dumnezeu“. Visul eroului modern, al luptei pentru libertate este Bunăstarea, Abundența, vacanțe plătite, creme care înnegresc pielea, excursii, automobile. Să fie lăsați în pace? Asta vor? Hristos vine în ajutorul nostru prin Cuvîntul Său dar ne lasă a decide. Și cum decidem? Avem la îndemână două puteri: învățătura Sfintei Biserici și dreapta socotință, care-i act de libertate, suntem ajutați, sfătuiți, miluiți, călăuziți dar la sfârșit tot duhul, care e liber, vorbește. Hristos e totuna cu libertatea, El ne dă libertatea („iar adevărul vă va face liberi“ Ioan 8, 23) și fericirea sub formă de rețetă practică, de uz cotidian. Kierkegaard „Contrariul păcatului este libertatea“ și cine știe că libertatea este bunul suprem poate înțelege ce înseamnă creștinismul. Un singur lucru nu poate Dumnezeu: să ne mântuiască fără consimțământul nostru. Nimic nu poate întrece libertatea noastră, a celor care suntem fiii lui Dumnezeu, ea este cea care dă preț omului, pe ea trebuie să o ținem cu orice preț în viața noastră, a poporului și a Bisericii. Libertatea oferită de Hristos cere din partea noastră efortul păstrării noii stări: „Stați tari în libertatea cu care Hristos ne-a făcut liberi“ Galateni 5,1.



Prof. Petru Heisu



Ce dăruim sufletului?

Avem un trup, unul de care avem grijă să arate bine, să fie sănătos, să fie plăcut vederii, dar numai atât? În spatele tuturor acestora stă un suflet, o inimă, un spirit. Ne îngrijim noi cum se cuvine de el? De ceea ce e dincolo de pura aparență suntem conștienți? Dacă nu, atunci ar trebui! În general uităm de partea spirituală, fiind antrenați în viața agitată a cotidianului. Ne oferim tot mai puține clipe de plăcere, cred că nici nu mai ținem minte de când nu am mai fost în mijlocul naturii sau și mai rău am uitat de cei dragi, în compania cărora ne simțim atât de bine.

Trebuie să ne facem timp pentru a ne îmborsăta inima. Măcar și pentru o clipă oprește-te pe stradă și privește peisajul ce te soarbe parcă, te înghite în abundența de culori. Privește cum înmuguresc frunzele, cum înfloresc pomii și florile de prin grădini și de pe la ferestre, cât de frumos crește iarba cu verdele ei crud. Oprește-te și uită pentru o secundă grijile apăsătoare, gândește-te doar la fericirea ce o irosești. Privește cum razele soarelui de vară scaldă totul în aur, cum frunzele toamnei se lasă purtate de vânt schimbându-și mereu direcția acum vesele, nebunatice, acum calme, liniștite. Plutesc în aer ca amintirile prin minte și se așază în covor luând cu ele imaginea primăverii. Privește câte variații de culori ne înșiră în fața ochilor... numai pentru o clipă privește! Dacă simți un fior în inimă e doar emoția sau poate amintirea unei întâmplări trecute peste care se așezase uitarea.

Gândește-te că nu sunt două anotimpuri la fel. Nu în fiecare zi cad aceleași frunze, nu ai mereu aceeași panoramă. La anul nu va mai fi la fel! De ce să pierzi clipa? Tot ce e pierdut nu se mai întoarce chiar dacă după toamnă vine iarna cu albu-i pur, sclipitor. Deși iarna cad fulgi din înalt ca și în alte dăți, sentimentul e altul, diferit de anul ce a trecut, diferit de cel ce vine. Natura își urmează același curs neîntrerupt, dar diferit. Fiecare strop de ploaie are muzicalitatea lui, fiecare frunză povestea ei, fiecare floare e polenizată de un alt fluture iar noi... noi avem oriunde ne-am afla aceeași inimă și aceleași griji pentru ziua de mâine. Avem aceeași sclipire în priviri dar nu vedem mereu frumusețile în același mod, nu trăim aceleași sentimente, nu avem aceleași stări de bine sau de melancolie pentru

fiecare frunză căzută sau picur de ploaie ce ne bate în fereastră.

Uneori nici nu vedem roua de pe flori, dar ea există. Trebuie să învățăm să fim mai perceptibili la frumos. Unii vor acest lucru dar nu pot, căci le-a fost dat de soartă să ducă pe umeri povara unei boli grele, indiferent care ar fi ea, îi împiedică să facă unele lucruri, să profite de fiecare oportunitate. Trăiește fiecare clipă ca și cum ar fi ultima (spunea cineva)! Să te bucuri deci de ziua de azi, de clipa prezentă căci mâine... mâine e un necunoscut! Orice va fi dincolo de azi, nouă ne va rămâne amintirea clipei de ieri! Dar dacă "ieri" nu am făcut nimic care să ne sensibilizeze sufletul, atunci mâine... mai bine să nu vină! Ne pot mobiliza, oare, vorbele acestea:

E așa ciudat că avem atâta vreme pentru ură,

Când viața nu-i decât o picătură

Și nu-i neînțeles de trist că nu privim la cer mai des,

Că nu culegem flori, că nu zâmbim?

Noi care atât de repede murim...

Elena Tihlă, 11A



Îndemn...

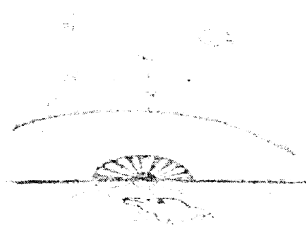
Încearcă să închizi ochii...îneacă-ți gândurile în propriul suflet și vezi...Supune-te unui interogatoriu propriu și răspunde-ți la o singură întrebare. Ce înseamnă pentru tine viața? Lasă-te condus pentru câteva secunde de imaginația ta, de conștiința ta; ascultă-le și vezi ce îți șoptesc...către ce căi îți îndreaptă purtarea? Te-ai întrebat oare ce înseamnă pentru tine fericirea? Ce înseamnă de fapt pentru noi toți? Ce contemplare de lucruri nebănuite și cuvinte neînțelese desemnează cel mai bine această fericire? Cărei consecințe se datorează această stare de bine ce deține forța necesară de a te ridica pe culmile cele mai înalte ale bucuriei? E greu să găsești un răspuns. E greu să sustragi măcar un lucru frumos din întunericul gândurilor tale preocupate îndeosebi de propria-ți persoană. Alergi zilnic cu scopul de a-ți fi bine, a-ți fi bine doar ție și celui drag ție, nicidecum unui alt om simplu. Viața s-a transformat într-o adevărată junglă care se ghidează acum după principiul „cel mai puternic câștigă”. E de o cruzime absurdă! Unde a dispărut simplitatea de odinioară? Sentimentele curate ce au dăinuit între oameni de secole? Oare mai există așa ceva? Lăsându-ne trași mereu de această viteză în care ne zbatem zilnic e posibil oare să fi ajutat la stingerea a tot ce e frumos? Alergi și uiți de fapt de persoana ta, de ceilalți din jur, uiți de demnitate, de frățietate, de libertate. E o învolburare de idei și sentimente care te bruschează la tot pasul. Te învârti într-o mare de ispите și de gânduri care îți rănesc mintea și trupul neconținut fără ca tu să te poți apăra. Devii, fără să realizezi, părtașul multor concepții pe care odinioară le urai, ești de accord cu idei pe care în mod normal nu le-ai aborda. De ce? Pentru că lumea e într-o continuă schimbare; ce a fost ieri sigur, azi este nesigur și ce a fost urât ieri azi e frumos. Ce ai fost tu ieri nu se mai aseamănă cu nimic din ceea ce ești azi. Ești fericit așa cum ești? Ne întrebăm ce înseamnă de fapt fericirea...Apelăm la termeni științifici, concreți, lipsiți de noimă. Ne-am obișnuit a face apel doar la rațiune și nicidecum la suflet pentru a afla răspunsul. Cu o sete năprasnică răsfoim paginile dicționarului și căutăm printre sute de termeni cuvântul „fericire”.

Se află pe aceeași pagină cu „frica” și „fățarnicia”. Îți par cunoscute? Ca explicație găsim defapt numai cuvinte grele, fără sens, de o generalizare și o claritate crudă.

E ca o schemă matematică pe care nu o putem înțelege. Nu o putem desluși dar încercăm să o învățăm pe de rost. Odată învățată ne amăgim cu faptul că o putem pune în practică oricând am vrea. Și astfel suntem mândri și absolut convinși că am găsit și cunoaștem adevărata fericire. Însă ne înșelăm. Suntem mult prea nepăsători pentru a o vedea, mult prea surzi pentru a o auzi sau mult prea negativiști pentru a o primi în viețile noastre.

De multe ori ți s-a întâmplat să te trezești din această stare falsă a perfecțiunii și să conștientizezi că vrei și îți dorești să cauți fericirea. Ai alergat și ai sperat că o vei găsi; în petreceri interminabile, alcool și plăceri lumești, în râsete vulgare și impresii pripite. Crezi apoi că fericirea e înglobată în succes. Recurgi astfel la corupție, la minciună, înșelătorii, doar pentru a-ți atinge scopul. Nu te-ai gândit însă niciodată că adevărata fericire se află în lucrurile mărunte, lucruri pe care tu nu vrei să le vezi. Vedem noi fericirea în zâmbetul unui copil? În blândețea unei adieri? În mireasma unei flori? Te lași condus numai de realitatea aceasta palpabilă, această realitate care îți taie aripile prin care tu te înălțai odinioară în văzduhurile viselor. Refuzăm să credem dar fericirea e ceva cu care ne naștem, ceva care există și care crește în noi. O ajutăm să sporească și apoi ne hrănim din ea. Suntem dependenți de ea. E oare atât de greu de înțeles? Vom fi oare la fel de orbi de acum înainte? Sau poate ne vom trezi la un moment dat din această iluzie pe care noi o numim realitate... Rămâne de văzut...

Așadar, să simțim primăvara care tocmai a venit; bucuria trezirii naturii să ne umple golurile sufletului, să ne lumineze mintea iar iubirea să ne circule permanent prin vene. Să zâmbim neîncetat chiar și atunci când suferim și să pășim cu încredere spre viitor. un viitor al nostru...



Ioana Ivan, 12 D

Dincolo de cer

Dincolo de cer sunt cei ce-au dat
nume părinților noștri.
Sunt norii de zăpadă și ochii tăi,
Ai tăi și ai tuturor; ai acelora care
au putere să creadă
în zâne și-n moșii de nea.
În mingea de plastic ce poartă
amprenteale lui Moș Crăciun.
Sunt visele care, poate, cândva se
vor împlini.
Sunt speranțele noastre
ucise cu praștia
cu buzduganul
cu sabia de lemn
cu pistolul galben de apă.

Închegarea visului

Apa mării m-a cuprins,
Plutesc prin alge. Stau întins.
Sufletu-mi e aproape stins.

Înot, mă lupt, nu pot.
Privesc, mă-nvârt în loc:
Prin fața-mi trece-un cod.

M-am trezit. Am scăpat,
Totul nu s-a întâmplat,
Mă bucur că doar am visat.

Adorm din nou cu teama-n mine
Visul mă atrage, dar oare-i bine?
Sunt prea obosit să mă împotrivesc.
Și visez. Vise dulci se întregesc.



ORIZONTURI NOI

În oglindă

L-am zărit pe un scaun. Plîngea
alături de minutel – mere căzute –
Ce în grădina sentimentelor
moarte erau.

Ascultam șoapta-i amară. Zâmbea
lângă amintirile – perle risipite –
dintr-un colier devenit inutil
pe care nimeni nu-l va mai purta.

Îi simțeam fruntea de plumb. Sta inert
alături de obiecte prăfuite,
de obiecte sparte –
ce visele lui se chemau.

Târziu, în noapte, m-am uitat pe geam:
Acolo, printre lacrimi, printre amintiri
eram eu.



Gândul

Un gând pe o foaie
Ca un strop de ploaie
Apare și cade,
Chiar din amintire,
Fuge, s-ascunde,
Caută sălășluire
Pe-o foaie, pe-o masă
În a mea casă.
Și-l scriu cu cerneală,
Galbenă-aurie,
Într-o învâlmășeală
Adresându-ți-l ție.
Un gând ce apare
Pe o scrisoare,
Un gând ce ți-l port
Până voi fi mort;
Un gând dintr-o mie,
Plin de nevinovăție,
Pierdut în adâncuri,
Luat de vânturi,
Un gând de durere,
Deznădejde, speranțe, tăcere.

Anarhie

Ce vreau?
Ce simt?
Ce se întâmplă?
Totu-i confuz,
Neclar,
Nesigur.
Aleg,
Mă pierd
Revin,
Dispar,
Totu-i spațiu
circular...

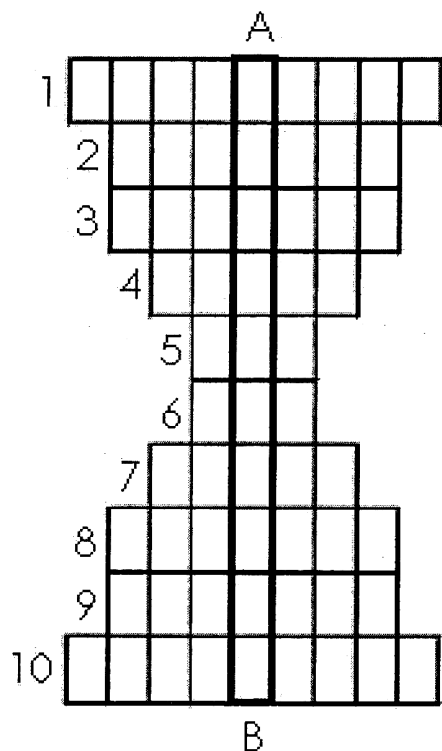
Să uit,
Să cer
Și să

primesc,

Nu e prea
mult, e ce doresc!

MONICA LUCA, 11 A

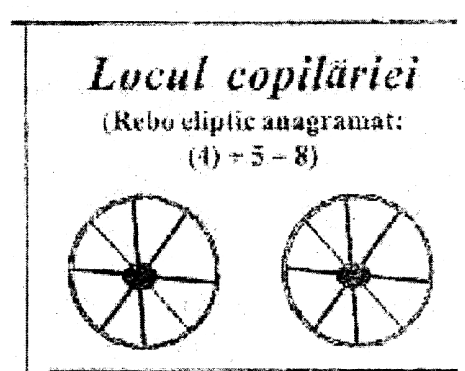
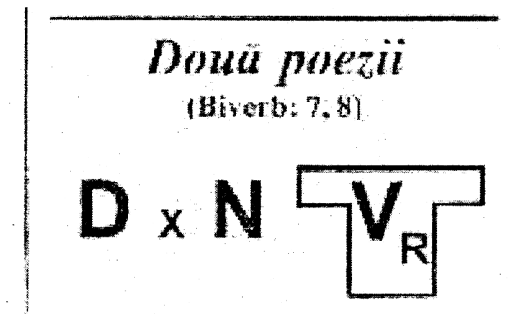
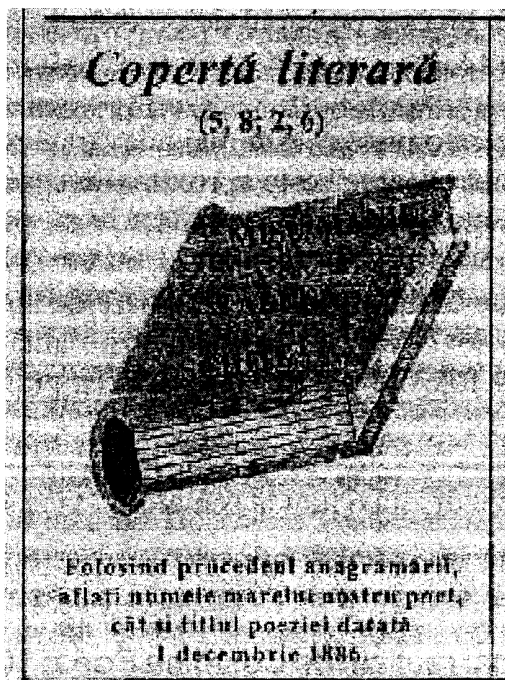
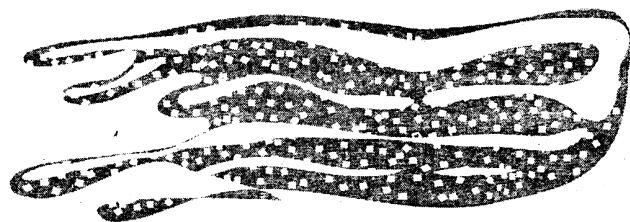
Clepsidra



- 11) Poezie din 17/29 iulie 1883(3 cuv.).
- 2) Sonet din decembrie 1883.
- 3) "Nu e...", poezie postumă.
- 4) Poezie din 1 februarie 1884.
- 5) "Trecut-au...", poezie din decembrie 1883(neart.).
- 6) Poezie postumă.
- 7) "...albastră", poezie din 1 aprilie 1873(pl.).
- 8) Poezie postumă.
- 9) "...din povești", poezie din 1 septembrie 1876.
- 10) "...noptii", poezie din 16/28 octombrie 1866.

Pe verticala A-B : poezie din 1 septembrie 1876

(S.C.)



Anagrame

(S.C.)



Știați că:

1. Egiptenii importau aur de la daci? Analizele chimice au arătat că mai mult de 30% din aurul faraonilor egipteni provine din Munții Apuseni.
2. Ochiul vulturului funcționează ca un telescop, iar cel al pitulicii ca o lupă?
3. Un om face într-un an aproximativ 2,5 milioane de pași?
4. Țipând timp de 8 ani, 7 luni și 6 zile, producem suficientă energie pentru a fierbe o ceașcă cu cafea?
5. Coroana solară se extinde în spațiu pe milioane de km și este vizibilă doar în timpul eclipselor, temperaturile atingând aici valori de peste 1.000.000 K?
6. Masa pământului crește în fiecare an pentru că 3000 de tone de resturi de meteoriți din spațiu lovesc suprafața Pământului în fiecare an?
7. Atunci când o persoană se lovește cu capul de perete utilizează aproximativ 150 de calorii pe oră?
8. Afirmatia „motorul toarce ca o pisica“ este mai adevărată decât credeți? Frecvența cu care o pisică „toarce“ este aproximativ egală cu frecvența de funcționare a unui motor Diesel: 26/secundă.
9. Penele de struț sunt folosite în industria constructoare de mașini dar și la fabricarea calculatoarelor? Aceasta se datorează calităților antistatice ale penelor care sunt folosite pentru îndepărtarea prafului static.
10. Un om se uită 5 ani la televizor, stă 6 luni la semafor și face 4 ani curățenie?

Grupaj realizat de Còsmina Popa, 10A



EINSTEIN DE LA ȘTIINȚĂ LA CREDINȚĂ



Curând după aniversarea a 50 de ani, Einstein a dat un remarcabil interviu în care a fost mai revelator ca niciodată cu privire la concepția sa religioasă față de cea științifică.

Fiind întrebat dacă se consideră german sau evreu Einstein a replicat: *“este posibil să fiu de amândouă nationalismul este boala copilăriei, pojarul omenirii”*.

La întrebarea dacă evreii ar trebui să se asimileze, Einstein a răspuns: *“Noi evreii am fost prea dornici să ne sacrificăm idiosincrasile ca sa ne conformăm”*.

Iar la întrebarea, în ce măsură a fost influențat de creștinism? A răspuns: *“În copilărie am fost instruit în cunoașterea Bibliei cât și a Talmudului. Sunt evreu, dar sunt subjugat de figura luminoasă a Nazarineanului”*.

Acceptați existența istorică a lui Isus? I-a întrebat apoi George Sylvester Viereck. *“Indiscutabil! i-a răspuns Einstein. Oricine a citit Evangheliile a simțit prezența actuală a lui Isus. Personalitatea lui pulsează în fiecare cuvânt. Nici un alt mit nu este plin de atâta viață”*.

Apoi a urmat întrebarea: *“Credeti în Dumnezeu?”* - la care Einstein a răspuns: *Nu sunt ateu, nu cred că mă pot numi panteist. Problema este mult prea vastă pentru mintea noastră limitată. Suntem în situația unui copilăș care intră într-o mare bibliotecă plină cu cărți scrise în multe limbi. Copilul știe că cineva a scris aceste cărți, dar nu știe cum a făcut acest lucru. El nu înțelege limba în care au fost scrise. Bănuiește vag că există o ordine misterioasă în aranjarea cărților, dar nu știe care este aceasta. Aceasta, mi se pare mie, este atitudinea celor mai inteligente ființe umane față de Dumnezeu. Vedem universul minunat organizat, care ascultă de anumite legi, dar nu prea înțelegem aceste legi”*. La întrebarea dacă aceasta este concepția despre Dumnezeu a unui evreu, el răspundea:

“Eu sunt un determinist. Nu cred în liberul arbitru. Evreii cred în libertatea voinței. Ei cred că omul își modelează propria viață. Eu resping această doctrină. În acest sens nu sunt un evreu”. Acesta este Dumnezeuul lui Spinoza? L-a întrebat interlocutorul: *“Sunt fascinat de panteismul lui Spinoza, admir mai mult contribuția sa la gândirea modernă, pentru că este primul filozof care tratează sufletul și trupul ca un întreg, nu ca două lucruri separate.”*

Credeti în nemurire? *“Nu. Și o viață este destul pentru mine”*.

Einstein a căutat să exprime clar aceste sentimente, atât pentru el cât și pentru toți aceia care voiau de la el un răspuns simplu despre credința sa. Când se autodefinia credincios el explica: *“Cea mai frumoasă emoție pe care o putem trăi este aceea a misteriosului. Este emoția fundamentală care stă la baza oricărei arte și științe adevărate. Cel căruiia îi este străină această emoție, care nu se mai poate uimi și nu se mai înfiorează, este ca un mort, o lumânare stinsă. A simți acest lucru în spatele a tot ceea ce experimentăm este ceva ce mintea noastră nu poate percepe, un lucru a cărui frumusețe și sublim ne atinge doar indirect: aceasta este credința. În acest sens, și numai în acest sens, sunt un om sincer credincios”*.

Nu este ușor să satisfaci curiozitatea celor care vor, pur și simplu, să le răspunzi la întrebarea: Crezi în Dumnezeu? A devenit vestit un răspuns pe care îl dădea adesea Einstein la întrebarea respectivă: *“Cred în Dumnezeuul lui Spinoza, care se revelează în armonia legilor a tot ceea ce există dar nu într-un Dumnezeu care se amestecă în soarta și actele oamenilor..”*

Unii credincioși evrei au reacționat negativ la acest răspuns, subliniind că, pentru această credință a lui, Spinoza a fost excomunicat de comunitatea evreiască din Amsterdam și condamnat de biserica catolică

Pe tot parcursul vieții sale, Einstein a respins cu putere învinuirea că ar fi ateu. *“Sunt oameni care spun că nu există Dumnezeu”, îi spunea el unui prieten, “dar ceea ce mă înfurie cu adevărat este că ei mă citează pe mine că aș împărtăși asemenea vederi”.* Și spre deosebire de Sigmund Freud sau Bertrand Russell sau George Bernard Shaw, Einstein nu a simțit niciodată nevoia să-i denigreze pe cei ce cred în Dumnezeu, în schimb, tindea să se dinstanțeze și să-i critice pe atei. *“Ceea ce mă diferțiează pe mine de mulți dintre așa numiții atei este sentimentul de totală umilință față de secretele de nepătruns ale armoniei cosmosului”,* explica el.

De fapt, Einstein era mai critic față de demitizatorii care par a fi lipșiți de umilință sau de sentimentul uimirii, decât față de cei cucernici. *“Ateii fanatici, scria el într-o scrisoare, sunt ca sclavii care mai simt încă greutatea lanțurilor de care au scăpat după o grea luptă. Ei sunt creaturi care în dușmănia ce o poartă religiei tradiționale ca opiu al maselor nu pot auzi muzica sferelor”.*

Mai tarziu, la un seminar al Uniunii teologice din New York, Einstein și-a expus punctul de vedere în ceea ce privește relația dintre știință și religie: *“Știința, spunea el, nu poate fi creată decât de aceia care sunt total pătrunși de aspirația spre adevăr și i înțelegere. Dar această sursă de sentimente, totuși, izvorăște din sfera religiei (concluzie care a devenit, cu timpul, celebră). Această situație poate fi exprimată printr-o imagine: Știința fără religie este schioapă, religia fără știință este oarbă”.*

Dar Einstein susține mai departe că știința nu trebuie să accepte o dumnezeire care să

Se amestece după cum pofteste în evenimentele creației sale.” *Principala sursă a conflictelor actuale din sfera religiei și a științei au la bază acest concept al unui Dumnezeu fizic”* argumentează el. *“Toți acționăm nu numai sub impulsul extern ci și în acord cu necesitățile interioare”.*

Einstein consideră, totuși, liberul arbitru ca pe ceva folositor, chiar necesar pentru o societate civilizată, pentru ca acesta îi face pe oameni să-și asume responsabilitatea acțiunilor lor. *“Sunt obligat să acționez ca și cum ar exista liberul arbitru, pentru ca, dacă vreau să trăiesc într-o societate civilizată trebuie să acționez cu responsabilitate”.* Și poate totodată să-i considere pe oameni responsabili de faptele lor bune sau rele, pentru că ambele poziții reprezintă o atitudine pragmatică și sensibilă față de viață, în timp ce, din punct de vedere intelectual, crede ca acțiunile tuturor sunt predeterminate. *“Știu că din punct de vedere filosofic, un ucigaș nu este responsabil de crima sa, dar prefer să nu-mi beau ceaiul alături de acesta”.*

Fundamentul moralității, după parerea lui, este să te ridici deasupra *“nevoilor pur personale”*, să trăiești într-un mod de care să beneficieze omenirea. El însuși s-a dedicat păcii în lume și, după ce a incurajat Statele Unite să construiască bomba atomică pentru a-l înfrânge pe Hitler, a lucrat cu asiduitate ca să găsească o cale prin care să poată fi controlate aceste arme. A strâns bani ca să-i ajute pe refugiați, a susținut dreptatea socială, și s-a ridicat public în favoarea victimelor McCarthyismului. A încercat să trăiască simplu, cu umor și umilință, chiar și când devenise una dintre cele mai vestite personalități de pe planeta. Pentru unii oameni miracolele sunt dovada existenței lui Dumnezeu. Pentru Einstein tocmai lipsa miracolelor reflecta providența divină.

Prelucrare
Prof. Carmen Lukacs



- Urmare din pagina 16 -

agresivă, diferite de mesajul propriu - zis. Ironia constituie o modalitate de agresare a unei situații, a unei persoane, printr-un joc subtil de inteligență, care să producă obiectului atacat un prejudiciu moral sau o traumă psihică. Pentru cel care o utilizează, ea echivalează cu un act de agresiune real, pervertit în formă verbală, producând o plăcere cu nuanțe sadice.

Sarcasmul este forma cea mai acută, mai traumatizantă de agresivitate prin limbaj. Sarcasmul are o încărcătură foarte mare de răutate.

Toate formele de agresivitate verbală prezentate mai sus, sunt vehiculate fie prin viu grai, fie prin scris. Efectul lor traumatic este în funcție de contextul în care se petrec. Televiziunea, radioul, mitingurile, adunările publice trezesc cele mai puternice reacții.

Propagarea agresivității prin limbajul scris este în concurență cu o modalitate mai puternică prin efectele ei tematice, și anume imaginea traumatizantă. Din anul 1923, de când s-a născut televiziunea, aceasta a acoperit aproape în întregime sfera comunicării în masă, devenind cel mai puternic factor de influențare și de manipulare atât în sens pozitiv cât și în sens negativ. Prin imagine, trăiești agresivitatea evenimentului prezentat (crimă, viol, etc) pe viu. Imaginea poate influența și agresivitatea latentă din om.

Pe lângă autodenigrare, despre care am amintit, există și alte mijloace de autoagresivitate: autoacuzarea, autopedepsirea, automutilarea, sinuciderea, consumul de alcool, de droguri.

Autoacuzarea se manifestă de la limite normale când persoana este nemulțumită de aspecte din propria conduită morală sau din activitate și-și face o analiză critică, până la formularea unor acuzații foarte grave care reprezintă un fenomen psihopatologic.

Autopedepsirea se manifestă prin nesatisfacerea unor trebuințe, renunțarea la destindere etc. Persoanele care au conștiința responsabilității pot exprima cu sinceritate, public, un regret pentru o faptă sau o conduită vicioasă. Acesta este un caz normal. Autopedepsirea poate avea însă cauze imaginare, sau reale dar exagerate și în acest caz, starea de autoagresiune are consecințe distructive.

Automutilarea se întâlnește la persoanele care au o toleranță anormală la stimulii dureroși. La copii, până la vârsta de 2 ani, aruncarea pe pământ, lovirea cu capul de lucruri tari,

scărpinarea, etc. sunt destul de frecvente. Aceste acte de autoagresivitate pot persista și la adulți.

Sinuciderea. Cercetările de psihologie și psihiatrie precizează că persoana care se sinucide, o face din cauza cuiva sau a ceva, cu care n-a putut să comunice. Factorii determinanți sunt de structură a personalității și de structură și dinamică a societății. În cazul suicidului, exacerbarea agresivității atinge pragul cel mai înalt.

Consumul de **alcool** și de **droguri** reprezintă „paradisurile” pierzaniei. În ciuda faptului că prin propaganda unor formațiuni guvernamentale, neguvernamentale, religioase etc. se duce un permanent război împotriva consumului de alcool și droguri, mulți oameni, mai ales dintre cei defavorizați material cât și tineretul dezorientat moral, sunt convinși că alcoolul dă forță, iar drogurile oferă suprema satisfacție, evadarea din realitatea stresantă. În realitate, acești „prieteni” sunt agresivi, periculoși atât pentru individ cât și pentru societate. Pentru a încheia sinteza într-o notă optimistă, voi consemna câteva rânduri despre echilibrul sufletesc. Acest echilibru atât de necesar fiecăruia dintre noi presupune armonizarea întregii vieți interioare și armonizarea cu mediul înconjurător. În practică, cele mai multe metode și practici de echilibrare sufletească provin din yoga.

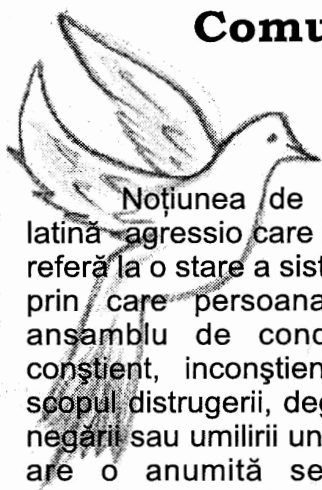
Una dintre aceste metode este propusă de doctorul Yves Davrou din Franța. Principiul de bază al metodei afirmă că persoana este un tot format din părți și funcții. Există patru funcții esențiale: rațională, senzorială, afectogenă și instructivă. Metoda doctorului Davrou se clădește pe aceste funcții și ajunge la recomandări exprimate prin formele imperative:

- afirmă întotdeauna valoarea vieții;
- controlează-ți emoțiile;
- învață să te situezi în timp;
- nu neglija capacitatea intuitivă;
- mobilizează-ți conștiința!

Aceste formule împreună cu tehnicile speciale de aplicare a metodei, reprezintă o cale de obținere a echilibrului și armoniei sufletești ca nevoi indispensabile.

Comunicarea agresivității

Și agresivitatea comunicării



Noțiunea de agresivitate vine din latină *agressio* care înseamnă a ataca. Se referă la o stare a sistemului psihofiziologic, prin care persoana răspunde printr-un ansamblu de conduite ostile în plan conștient, inconștient și fantasmatic, cu scopul distrugerii, degradării, constrângerii, negării sau umilirii unei ființe sau lucru care are o anumită semnificație, pe care agresorul le simte ca atare și reprezintă pentru el o provocare. Agresivitatea este o însușire a ființelor vii și are originea în mecanismul de excitabilitate al sistemului nervos central.

Agresivitatea umană se manifestă prin pasivitate, indiferență, refuz de ajutor, ironie, tachinare, amenințare și acte de violență propriu-zisă. Agresivitatea include și modalități ale naturii umane, cum ar fi dinamismul unei persoane angrenate în lupta pentru autoafirmare sau în depășirea greutăților vieții.

Violența este o manifestare comportamentală de relație interumană și exprimă sub diverse forme, structuri sau acte ale unei stări de agresivitate.

Comunicarea reprezintă cel mai complex sistem de interacțiune socială și umană. Dintre toate sistemele de comunicare, limbajul articulat influențează formarea personalității umane.

Fizionomia umană este un sistem de comunicare. Pe om, „îl citești după față”. Mimica unei persoane poate transmite agresivitate. Tot prin mimică se poate stinge agresivitatea celuilalt sau, dimpotrivă, intensifica. Darwin susținea că obiceiul de a ne saluta prin strângerea mâinii, provine din reacția de apărare determinată de întâlnirea dintre oameni necunoscuți. Prin acest gest se împiedică actul agresiv.

Mimica și pantomimica exprimă o gamă largă de comunicare, pentru că atât fizionomia cât și mișcarea segmentelor corpului sau atitudinea au imprimate în ele toate formele primare ale instinctelor și impulsurilor, transformate în comportamente cu semnificație socio-afectivă. Se transmite spontan fie acceptarea, fie respingerea. Respingerea îmbracă forme diferite de la evitare până la atacul agresiv. Merită amintit

Aici consumul de alcool care-i dă omului o mimică dizgrațioasă și-i induce descărcări spontane și necontrolate de agresivitate. Problema cea mai importantă în conviețuirea directă, dar mai ales în contextul mass-media și în special al televiziunii, este oferirea de imagini și situații care induc agresivitatea.

Dansul modern poate exprima disperarea și în acest caz este însoțit de o pantomimă prin mișcări dezorganizate sau descărcări fără limită, între furie și dezmembrare. Sunt o serie de ritmuri cu semnificații impulsive care provoacă tinerilor stări delirante și agresive, uneori autoagresive. Se pune următoarea întrebare : asistarea directă sau prin intermediul televiziunii la aceste manifestări produce un efect de provocare, transmite semnale de incitare agresivă sau lasă indiferență asistența?

Limbajul, ca principal mijloc de comunicare interumană, presupune o mare varietate de expresie. Gestul, cuvântul scris sau spus, au în comun un nucleu de semnificații și de simboluri care sunt rezultatul unei prelucrări a informațiilor în creier. Aproape 94% din contactele umane se fac prin intermediul cuvintelor scrise sau vorbite. Forma scrisă a comunicării are o foarte mare autoritate. Prin cuvânt se poate transmite agresivitate, se ating valori esențiale ale ființei, se țintește degradarea personalității.

Calomnia reprezintă cea mai agresivă formă verbală. Este oucidere social - morală. Este o armă cu care se poate învinge adversarul.

Privitor la denigrare, cel care o practică, denaturează trăsături de personalitate, fapte, împrejurări, până la grotesc, cu scopul de a obține o descalificare, o compromitere morală socială a adversarului.

Autodenigrarea este echivalentul verbal al autoflagelării. Este replica unui complex de inferioritate în general. Poate avea și altă motivație: nevoia de afecțiune și ocrotire. Este o formă de autoagresivitate.

Ironia este definită ca formă de agresivitate verbală, în care enunțul manifest ascunde semnificațiile cu valoare